

ρωμένον πρόγραμμα καὶ τὸ ἐξ 26 καθηγητῶν ἐκλεκτὸν προσωπικὸν πλὴν τῶν ὑποβοηθῶν καὶ λοιπῶν.

Διὰ ταῦτα μία μόνον σκέψις ἐπέρχεται εἰς τὸν νοῦν ἐκάστου· διατὶ δὲν ἰδρῦθῃ ἡ σχολὴ αὕτη πρὸ εἰκοσαετίας, πρὸ πεντηκονταετίας, πρὸ πάσης ἄλλης ἐπὶ τέλους σχολῆς, ὅπως ἐνισχύσῃ ἐξ ἀρχῆς τὰ νεῦρα τοῦ ἔθνους ἤτοι τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον; 'Ἄλλ' ἀφήνοντες τὴν ἐξέτασιν τούτων εἰς ἄλλους, ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν τὸ πρακτικὸν λόγιον «κάλλιον ἀργὰ παρὰ ποτέ :».

Ὡς γνωστὸν ἡ Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἀποτελεῖται νῦν ἐκ τεσσάρων διακεκριμένων σχολῶν διετούς φοιτήσεως· εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς.

Α'.) Τὸ Προπαιδευτικὸν Σχολεῖον, ὅπερ εἶναι συμπεπυκνωμένον πρακτικὸν γυμνάσιον τοῦ ὁποίου οἱ ἀπόφοιτοι ὡς καὶ πάντων τῶν γυμνασίων εἰσέρχονται εἰς μίαν ἐκ τῶν τριῶν ἐπομένων εἰδικῶν σχολῶν.

Β'.) Ἡ Γεωργικὴ Σχολὴ προωρισμένη νὰ διδάξῃ τὴν παραγωγὴν τῶν προϊόντων τῆς χώρας.

Γ'.) Ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ διδάσκουσα τὴν κατεργασίαν.

Δ'.) Ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν κατανάλωσιν· οὕτω πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα μαθήματα ἐξυπηρετοῦσι τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, λυσιτελεῶς καὶ πρακτικῶς διδασκόμενα, καὶ οὐχὶ κατὰ ψιλὴν θεωρίαν· καὶ τὰ ἑλληνικὰ δὲ τοῦ προπαιδευτικοῦ σχολείου ἀποβλέπουσιν εἰς τὸν ἐπιτυχῆ χειρισμὸν τῆς νέας γλώσσης προφορικῶς καὶ ἐγγράφως, ἐξαιρουμένων τῶν χρησίμων δι' αὐτὴν στοιχείων ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῶν καταλληλοτέρων πρὸς τελειοποίησιν καὶ πλουτισμὸν αὐτῆς ἀρχαίων συγγραφέων.

ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Φίλε κ. Ἀρσένη,

ΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν μου, ἀδυνατῶ νὰ εὐχαριστήσω ὑμᾶς δι' ἔργου οἷον ἀναμένετε πρὸς καταχώρησιν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγαπητὴν καὶ πολῦτιμον «Ποικίλην Στοάν».

Ἐν τούτοις ἀναγνώσας ἐσχάτως εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ ὕπατος Ἀρμοστής τῆς Κρήτης Πρίγκηψ Γεώργιος ἐπεσκέφθη τὴν ἐν Κρήτῃ Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου, ἀνεμνήσθη τῆς πρὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν μεγάλης ἐπαναστάσεως τῆς Κρήτης, καὶ ἰδίως τοῦ τραγικοῦ δράματος, τ' ὁποῖον ἐντὸς αὐτῆς παρεστάθη, καθὸ καὶ ἐγὼ ἐγενόμην μάρτυς αὐτοῦ ἐκ τῶν παρακειμένων ὑψωμάτων τῶν ἐπαρχιῶν Μυλοποτάμου καὶ Ἀμαρίου, ὅπου μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ μου ἐτυγχάνομεν ἐστρατοπεδευμένοι καὶ μὴ δυνάμενοι ὡς ἐκ

τῆς βροχῆς καὶ τῶν λιμναζόντων ἐκ ταύτης περίξ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὑδάτων νὰ φέρωμεν ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τοῦ προσβάλλοντος τὴν Μονὴν Τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἐντεῦθεν ἀποφασίζω ἐν συντομίᾳ νὰ περιγράψω ἱστορικῶς τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς λαβόντα χώραν, διότι, ἂν ὑπάρχη ὄνομα ἐνώπιον τοῦ μεγαλείου τοῦ ὁποίου εὐλαβῶς θ' ἀποκαλύπτηται ἐπὶ αἰῶνας πᾶσα ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς, τοῦτο εἶναι τ' ὄνομα τῆς ἀθανάτου Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου. Τὴν ἀφθιτον αὐτοῦ δόξαν ἐν ἱερᾷ ἐνθουσιασμοῦ ἐκστάσει ψάλλει ἕκτοτε ἀηδονόστομος ἡ Μούσα τῆς ποιήσεως, ἡ δὲ ἱστορία πρὸ τῆς αἰγλης, ἥτις περιβάλλει αὐτό, ἐνθεος στεφανοὶ μὲ δάφνης στεφάνους ἀμαράντους. Οὕτω δὲ νομίζω, ὅτι αἱ ὀλίγαι αὗται γραμμαὶ δὲν προσήκουσιν εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀναγραφὴν τόσον ἐξόχου γεγονότος τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, γεγονότος, ὅπερ ὑπῆρξεν, εἶνα οὐδέποτε ἀποθάνῃ καὶ παρέμεινεν, ὅπως χρησιμεύσῃ φάρος τηλαυγῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, παλλάδιον τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ πόθων.

Ἡ Μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου ἦτο ἡ μεγαλητέρα καὶ πλουσιωτέρα τῶν ἐν Κρήτῃ, ἡ μᾶλλον δὲ χρήσιμος διὰ τὰς ὑλικὰς αὐτῆς παροχὰς πρὸς τοὺς κατοίκους. Ἦτο ἀρχαιοτάτη, κτισθεῖσα ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, μεγαλοπρεπῆς καὶ ἰσχυρὰ πολεμικῶς, ἔχουσα πολλὰς ἐπάλξεις καὶ ἰσχυρὰ ὀχυρώματα. Κεῖται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ῥεθύμνης καὶ πλησίον τῶν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἐπαρχιῶν Μυλοποτάμου καὶ Ἀμαρίου ὄρεων. Ἐκ τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου, μεγάλη περιφέρεια περίξ αὐτῆς, περιλαμβάνουσα πολλὰ χωρία τῶν ἐν λόγῳ τριῶν ἐπαρχιῶν, ὀνομάζεται Ἀρκαδία.

Τὸ ἐν αὐτῇ τελεσθὲν νέον δράμα, ἐπίσης ἡρωικὸν καὶ ἴσως τραγικώτερον ἐκεῖνου τοῦ Μεσολογγίου, παρεστάθη τὸν Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1866. Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου 250 ἥρωες καὶ 750 γυναικόπαιδα ἀπεφάσισαν ἐν γνώσει ν' ἀποθάνωσιν ἡρωικῶς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος των. Ὁ ἐχθρὸς μετὰ 36 ὥρων προσβολὴν ὑπὸ ἑξ̄ χιλιάδων στρατοῦ καὶ τεσσάρων πυροβόλων ἔκαμε ρήγματα εἰς τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς ἑσπέρας, ἀλλὰ μόνον περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔπαυσεν ἡ μάχη. Κατ' ἐπανάληψιν ἐξεδίωξαν τῆς Μονῆς οἱ πολιορκούμενοι τοὺς Τούρκους, ἀλλ' οὗτοι ἐκ νέου εἰσέβαλον. Πολλὰς ἔκαμον ὑπονόμους οἱ πολιορκούμενοι καὶ ἔθαψαν πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν, συνταφιαζόμενοι καὶ αὐτοί. Οὐδεὶς ἐλάλησέ ποτε περὶ παραδόσεως. Τέλος πολλοί, ὅτε πλέον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πολεμήσωσιν ἠτύοκτόνησαν. Οὕτως ἔπραξε τότε καὶ ὁ μάρτυς ἡγούμενος Γαβριήλ, τοῦ ὁποίου εὐρέθη τὸ σῶμα ἄνευ κεφαλῆς καὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς. Χίλιοι πεντακόσιοι Ὀθωμανοὶ ἐφρονεύθησαν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἡμίσεις ἐκ τῶν Κρητικῶν Τούρκων, ἄλλοι τόσοι ἦσαν οἱ τραυματῆται.

Ἡ θηριωδία τοῦ ἐχθροῦ, ἀρχηγούντος τοῦ Ἀλβανοῦ Σερασκέρη Μουσταφᾶ πασσᾶ, εἶναι ἀνωτέρα πάσης διηγήσεως. Ἐν στόματι μαχαίρας διῆλθον ὅλα τὰ ἐπιζήσαντα γυναικόπαιδα, πλὴν νεανίδων τι-

νων εὐειδῶν. Ἐκ τῶν πτωμάτων ἤναψαν φούρνους καὶ ἐντὸς ἔρριπτον τοὺς δυστυχεῖς παῖδας καὶ βρέφη. Ἀπέκοψαν τὰς κεφαλὰς ὄλων σχεδὸν τῶν φονευμένων διὰ τὰ φέρουν τρόπαια εἰς τὸν Μουσταφᾶν, ὅστις καὶ τοὺς ἀντήμειψε διὰ χρημάτων ὅλους ὅσοι συνελήφθησαν ζῶντες ἐκ περιστατικῶν ὄλως ἀπροβλέπτων, εἴτε διότι δὲν ἐπρόφθασαν ν' ἀποθάνωσιν, ἐτουφέκισαν, καὶ ἰδίως τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἐθελοντάς. Ἄμα ὁ ἄγγριος Μουσταφᾶς ἤκουεν, ὅτι ἦτο Ἑλλην ὁ αἰχμαλωτισθεὶς, διέταττε νὰ τουφεκισθῆ. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταριθμεῖται καὶ ὁ ἥρωας φρούραρχος τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου Δημακόπουλος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, μεταβὰς μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ ἀειμνήστου Κορωναίου εἰς Κρήτην. Ξένοι εὐρέθησαν ἐντὸς τῆς Μονῆς περὶ τοὺς τεσσαράκοντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ ἐπιλοχίας Χριστοφίδης ἐκ Μεσσηνίας, καὶ ὁ πρόην ἀνθυπασπιστὴς τοῦ πεζικοῦ καὶ μετὰ ταῦτα μοναχὸς εἰς Ἅγιον Ὄρος Λοντόπουλος ἐκ Πατρῶν.

Ἡ τελευταία σκηνὴ τοῦ φρικώδους δράματός ἦτο ἡ ἀνάφλεξις μιᾶς ὑπονόμου, ἣν εἶχον προετοιμάσει οἱ πολιορκούμενοι, καὶ εἰς ἣν ἔθεσαν πῦρ οἱ ἐπιζῶντες, ἀφοῦ ἀφήκαν καὶ ἐπληρώθη τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐξ ἔχθρων.

Ἀφ' ἧς ἔφθασεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου ὁ στρατηγὸς Κορωναῖος, κατὰ πρῶτον ἔλαβεν ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὴν πολιορκίαν, ἀναχωρῶν δ' εἶπεν εἰς τὸν Δημακόπουλον κατὰ βεβαίαν πληροφορίαν, «θέλεις ὑπερασπισθῆ τὴν Μονὴν μέχρι τελευταίας πνοῆς», ὁ δὲ γενναῖος στρατιωτὴς ἀπήντησεν, ὅτι θέλει ἐκτελέσει τὰς διαταγὰς του κατὰ γράμμα, καὶ ἐτήρησεν ἀληθῶς τὸν λόγον αὐτοῦ.

Ἐν τῇ Μονῇ ἅπαντες ἠμιλλῶντο τίς νὰ πράττῃ γενναϊότερα. Ὁ ἠγούμενος Γαβριὴλ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει τὸν Σταυρὸν καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὸ ξίφος. Ὁ Κρῆς ὀπλαρχηγὸς Παῦλος Συκκᾶς ἡ Κοῦθος ὤρμησε ξιφῆρης ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀφοῦ ἔσφαξε πολλοὺς, τοὺς ἐδίωξε καὶ ἐπὶ τέλους ἐκάη ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῆς ὑπονόμου.

Ὅπόσον φοβερὰ ἦτο ἡ προηγηθεῖσα τῆς ἀλώσεως νύξ, μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀκολουθῶν ἀσφαλῶν πληροφοριῶν μεταδοθεισῶν μετὰ τὴν καταστροφὴν.

Τὴν πρῶταν τῆς Τρίτης ἐπολιορκήθη ἡ Μονή. Ἐμεινε πολιορκημένη μέχρι τῆς Πέμπτης τὸ ἐσπέρας ὅτε κατεστράφη. Τὴν νύκτα τῆς Τρίτης ἐξῆλθον ἐκ τῆς Μονῆς ὁ Παπακρανιώτης καὶ ἕτερός τις Κρῆς. Ὁ Παπακρανιώτης διηυθύνθη εἰς Μυλοπόταμον ζητῶν βοήθειαν. Ὁ ἕτερος συνηντήθη μετὰ τοῦ Ξανθουδάκη φρουροῦντος, ὅστις ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν στρατηγὸν Κορωναῖον διανυκτερεύοντα εἰς ἐρημοκλήσιον, τρία τέταρτα τῆς ὥρας ἀπέχον ἀπὸ τοῦ Ξανθουδάκη, μίαν δὲ καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς Μονῆς. Ὁ Κορωναῖος ἀροασθεὶς τὸν Κρῆτα, ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιστολὴν διὰ τὸν Δημακόπουλον, ἣν ὁ Κρῆς ἔφερεν εἰς τὴν Μονὴν, καὶ πάλιν ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν νύκτα. Οἱ ἐν τῇ Μονῇ ἠδύναντο κατὰ τὰς δύο πρῶτας νύκτας νὰ φύγωσιν ἀβλαβεῖς μετὰ τῶν γυναικοπαίδων. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πολιορκίας ἔβρεχε ραγδαίως πῆριξ τῆς Μονῆς εἰς ὅλας τὰς πλησιοχώρους ἐπαρχίας, καὶ κατ' ἄξιο-

θαύμαστον σύμπτωσιν εἰς τὴν Μονὴν δὲν ἔβρεχεν. Ἡ ραγδαϊοτάτη αὕτη βροχὴ ὑπῆρξεν ἡ κυρία ἀφορμὴ τοῦ ὅτι οἱ ἔξωθεν χριστιανοὶ δὲν παρέσχον ἀμέσως ἰκανὴν βοήθειαν εἰς τὴν Μονὴν δι' ἀντιπερισπασμοῦ. Ἐν τούτοις αἱ περὶ ἐπαρχίας πληροφορηθεῖσαι τὴν πολιορκίαν τῆς Μονῆς, ἠτοιμάζοντο, ἀλλὰ μετὰ βραδύτητος, ἕνεκα τῆς βροχῆς. Ὁ στρατηγὸς Κορωναῖος εὐρισκόμενος ἐκεῖ που πλησίον μετὰ 40 ἑθελοντῶν, προσεπάθησε νὰ συγκεντρώσῃ ἀμέσως ἄνδρας, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο καὶ οὗτος, ἕνεκα τῆς βροχῆς. Τὴν Τετάρτην διακοπέισις τῆς βροχῆς ἦλθον 400 Μυλοποταμίται καὶ ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἐξ ἑνὸς μέρους, ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ κατορθώσωσιν; Ἐπανῆλθον καὶ τὴν ἐπιούσαν, ὅτε ἦλθον καὶ 300 Ἀμαριώται ἐξ ἄλλου μέρους, ἀλλ' ὁ ἀντιπερισπασμὸς οὗτος ὑπῆρξεν ἀσθενής, ἕνεκα τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς βροχῆς. Τὴν Πέμπτην τὸ ἑσπέρασ οἱ περὶ χριστιανοὶ εἶδον τὴν καταστροφὴν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας των. Ὁ στρατηγὸς Κορωναῖος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, εἰς οὓς συγκαταλέγομαι καὶ ἐγώ, ἀναχωρῶν, ἀπήντησε διάφορα σώματα ἐπαναστατῶν ἐρχόμενα ἐξ ὄλων τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Μονῆς, τὰ ὅποια διέταξε καὶ ἐπέστρεψαν, διότι ἦτο πλέον ἀργά.

Ἡ καταστροφὴ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου ἐχαίρεισθη ὡς νίκη, διότι ἐν τῷ θανάτῳ τῶν θυσιασθέντων ἐν αὐτῇ ἠρώων, διείδομεν καὶ οἱ ἐλεύθεροι καὶ οἱ δοῦλοι Ἕλληνας τὴν ζωὴν τῆς πατρίδος. Χώρα τῆς ὁποίας οὐχὶ οἱ ἄνδρες μόνον ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες καὶ αὐτὰ τὰ παιδιά τὸν θάνατον προτιμῶσι τῆς δουλείας, σημαίνει ὅτι ὀριστικὸν διαζύγιον ἐκήρυξε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Τούρκων. Ὁ κρότος τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου ἐξήγειρε πάντας τοὺς Ἕλληνας, ὅπως ἐργασθῶσι δι' ὄλων τῶν μέσων πρὸς ἀποτελείωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Ἡ φλόξ τοῦ Ἀρκαδίου διεφώτισε τὸ ζήτημα καταστήσασα τοῖς πᾶσι κατάδηλον ὅτι ἐν Κρήτῃ ἐμάχετο ἡ Ἑλλάς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐν Ἀρκαδίῳ θυσίας οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες Λαοὶ καὶ Βασιλεῖς συνεκινήθησαν, καὶ ἰδοὺ αἱ σημαῖαι αὐτῶν μετὰ πάροδον 32 ἐτῶν κυματίζουσαι ἐπὶ τῆς Κρήτης, ἰδοὺ Ἕλλην βασιλόπασις πατῶν τὸ χῶμα τῆς ἐνδόξου αὐτῆς γῆς, ἧς ὁ μεγαλόκαρδος Λαὸς δὲν ἀπηύδησε φέρων ἐπ' ὤμου τὸ ὄπλον τῆς Ἐλευθερίας, δὲν ἐκουράσθη θύων ἑκατόμβας, δὲν ὑπέκυψε πρὸ τοῦ τηλεβόλου, δὲν ἐδειλίασε πρὸ τοῦ θανάτου, οὐδ' ἀπέκαμε χύνων ἀφειδῶς τὸ αἷμά του, ἀλλ' ἕνα καὶ μόνον πόθον, ἐν καὶ μόνον ὄνειρον ἀπὸ ἑκατονταετηρίδων ἔχει, τὴν πλήρη μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἔνωσιν, ἣτις βεβαίως θεῖα συνάρσει θέλει συντελεσθῆ, ἀρ' οὐ ἐδόθη ἤδη ὁ ἀρράβων, καθηγιασθεῖς διὰ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου εἰς τὴν ἠρωϊκὴν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου.

Ἄς λαλῶσι καὶ ἄς γράφωσιν οἱ ἀπαισιδοξοὶ ὅτι θέλωσι. Θὰ παρέρχωνται οἱ χρόνοι, θὰ καλύπτῃ τῆς λήθης τὸ σκότος ὀνόματα σκορπίσαντα λάμψιν, θὰ φθείρωνται οἱ κολοσσοὶ τῶν ἔργων τῆς ὕλης, ἀλλὰ θὰ

παραμμένη ἀκλόνητον τὸ δαφνοστεφές οἰκοδόμημα, ὅπερ ἤγειρεν ὁ πόθος τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἐλάμπρυνεν ἡ δύναμις τοῦ φωτός μιᾶς ιδέας περιβληθείσης πορφύραν αἵματος.

Θ' ἀνατείλωσι καὶ πάλιν ἡμέραι ὑπὸ αἰσιωτέρους οἰωνούς. Θὰ ἔλθωσι καὶ αὖθις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου ἡμέραι, αἵτινες νὰ μᾶς ἐμπνεύσωσι τὴν ἐλπίδα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀποκαρτερήσεως καὶ τοῦ ζόφου μολυβδίνου στερεώματος. Τότε θ' ἀντηχήσῃ ὀλοσχερῶς τὸ ἄσμα τῆς Κρητικῆς ἐλευθερίας, ὅπερ εἶναι ἡ ἀποθέωσις τῆς αἰωνιότητος καὶ τῆς ζωτικότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Λαοὶ ἀπελπιζόμενοι, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οὐδ' ἀναμνήσεις, ἐξ ὧν ἡ ψυχὴ ἐνισχύεται, εὐρίσκουσα τὴν δύναμιν ἐν αὐτῇ τῇ συμφορᾷ καὶ προχωρεῖ ἀκατάβλητος, διότι ἔχει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἰσχὺν τῆς ἱεράς ἀποστολῆς καὶ τῆς γλυκειᾶς ἐλπίδος.

Ἀπὸ τῆς καθόδου τοῦ μεγαλόφρονος Ἑλληνος βασιλόπαϊδος εἰς τὴν πολυπαθῆ νῆσον, ἡ ἡρώϊς ἀδελφὴ ἀπήλαυσεν ἀπλέρτου εὐνομίας καὶ ἀληθοῦς ἐλευθερίας, ὁ δ' Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀνευφημῆι τὸν πρίγκηπα Γεώργιον, ὡς ζώσαν ἀναπαράστασιν τοῦ συνδέσμου, ὅστις ἐνώνει ἀδιασπᾶστως τὴν μητέρα Ἑλλάδα πρὸς τὴν μάρτυρα κόρην τῆς καὶ θὰ ἐνώσῃ μίαν ἡμέραν καὶ ἐμπράκτως τὴν αὐτόνομον Κρήτην μετὰ τῆς ἐλευθερίας Πατρίδος ἡμῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ (SONETTO)

ΜΕΣ' τῇ γλυκειᾷ σου τῇ ματιᾷ, στὰ γαλανὰ σου μάτια,
εἶδε τὸ φῶς ποῦ γύρευε 'στὸ σκότος ἡ ψυχὴ μου.
'Απ' τ' οὐρανοῦ των τὰ χρυσὰ γαλάζια τους παλάτια
τὴν εὐτυχία, τὴν χαρὰ, τὴν ἄδακρυ ζωὴ μου.

* *

Στῇ γαλανῇ τους θάλασσα, ἡ φωτεινὴ ματιὰ τους
εἶν' ὁ φανὸς ποῦ τρεμοσβεῖ στοῦ πέλαγου τὴν ἄκρην,
κ' εἶδε ἡ ψυχὴ μου κύματα ν' ἔχουν τὰ δάκρυά τους
τὴν χαρωπὴ ἐλπίδα τῆς π' ἄραξε σ' ἓνα δάκρυ.

* *

᾽Ω, ἄφες τὴν, στὰ γαλανὰ πελάγη τους νὰ πλέῃ
σὲ τέτοια ἀστροφῶτη νυχτιὰ σὰν θὰ σφαλᾷ τὰ μάτια
μύρια τραγούδια ἀνέκφραστα καὶ τότε θὰ σοῦ λέῃ.

* *

Μὰ ἂν δὲν θέλῃς ; ᾽Αφες τὴν, μιὰ χάρι ζητεῖ μόνο,
στὸ πέλαγός των, στὰ πικρὰ τοῦ πόνου κύματά τους
νὰ πέσῃ μέσα νὰ πινηγῇ. Ὁ πόνος μέσ' τὸν πόνον !

(1899)

ΤΑΚΗΣ ΜΗΕΤΣΟΣ.